

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Commentarius Secundus In Octo Libros Physicorum Aristotelis

Crespin, François

Bruxellæ, 1652

VIII. Quomodo Materia pendeat à forma, & an naturaliter existere possit
sine omni forma substantiali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95369)

tum in instrumentum causæ efficientis, calorem ignis v. g. vel enim causâ efficiens suum instrumentum producit mediante alio realiter distincto, vel non? si primum, idem de alio quæram, & sic in infinitum: si secundum, ergo jam dicis causam efficientem esse immediatè ipsius instrumenti productivam; si sic, quidni erit & effectuum aliorum? quod negas.

CLXXXII. Respondeo igitur 2°. materiam primam, illam potentiam recipere immediatè, sicut causa efficiens corporea suum instrumentum producit immediatè, ne alioqui sequatur processus in infinitum; & id ipsum respondere debent omnes, qui admittunt in materia quantitatem realiter distinctam tamquam subiectum sustentationis accidentium materialium: unde non probo quod D. Caramuel loco citato docet nempe potentiam talem receptivam esse cuicumque subiecto necessariam.

CLXXXIII. Obijcies 3°. potentia, &c. est essentialis materiæ; ergo non distinguitur realiter ab illa: Probatur antecedens, in quo sola difficultas, quia ab Aristotele hic c. 9. & nobis supra, materia definitur per rationem primi subiecti, sive primæ potentiæ, &c. eò quod sit essentialiter receptiva formæ, ergo, &c.

CLXXXIV. Respondeo distinguendo antecedens potentia, &c. radicalis, principalis & ut quod materiæ, est essentialis materiæ, concedo antecedens: formalis, instrumentalis & ut quo, nego antecedens; non enim aliter convenit materiæ esse potentiam formalem, &c. quam conveniat igni esse calidum formaliter; ac proinde sicut ignis maneret ignis, si ab eo realiter separaretur calor formalis, remanente solo radicali, id est, capacitate ignis ad illum producendum; ita remaneret materia, si ab ea realiter separaretur potentia dicta formalis, remanente sola radicali, id est, capacitate ad formas recipiendas: hanc similiter solutionem adhibe huic argumento; pura potentia recipit, & non recipitur in alio: verum enim est de radicali; de formali potentia falsum; ut à simili patet in 1^a causâ efficiente, quæ efficit & non efficitur, si 1^a radicalis, principalis & ut quod; efficit autè & efficitur si 1^a formalis, puta creata, instrumentalis & ut quo, ut consideranti patebit.

CLXXXV. Instabis: illa potentia formalis realiter distincta omnino superflua est, ergo solutio nulla: Probatur antecedens, quia sicut causa efficiens ad intra agit immediatè seipsâ; ita causa materialis; nam quidquid causat, ad intra causat; ergo, &c.

CLXXXVI. Respondeo negando antecedens; ad ejus probationem respondeo distinguendo antecedens: causa efficiens corporea inanimata ad intra agit immediatè suas proprietates, & instrumenta propria, concedo antecedens: effectus indebitos, & sine quibus realiter existere potest, nego antecedens; id ipsumque omnes negare tenentur: unde ex argumento tantum sequitur, materiam primam suâ potentiam (utpote proprietatem illius & instrumentum proprium) recipere immediatè seipsâ; alias verò formas substantiales, sine quibus naturaliter saltem determinatè, in dicitur postea, etiam absolute, existere potest, & quæ proinde sunt effectus indebiti, per potentiam realiter à se distinctam. Ex his

CLXXXVII. Colliges hanc conclusionem non esse extendendam ad omne subiectum; quasi verò omne subiectum haberet potentiam receptivam à se realiter distinctam; sed ad subiectum dumtaxat corporeum inanimatum. (de spirituali enim & animato fortè aliter philosophandum, ut infra) formarum contingentium, id est, indebitarum & non

connaturalium; quia sicut hæc immediatè producuntur sine medio instrumento, ita & immediatè recipiuntur, &c.

CLXXXVIII. Obijcies 4°. D. Thomas oppositum tenet pluribus locis, & nominatim 1°. Physic. lect. 15. ubi ait, non igitur potest materia esse aliqua proprietas addita super essentiam ejus: sed materia secundum suam substantiam est potentia ad esse substantiale, ergo, &c.

CLXXXIX. Respondeo in primis, nos non profiteri doctrinam D. Thomæ purè Philosophicam, in eo rigore, in quo eam Thomistæ profitentur; sed sic tantum, ut in iis, in quibus ad Theologiam spectat, eam revereamur, & secundum Reverentiam tanto Doctori debitam, in bonum sensum interpretemur. verumtamen, hic & alibi intelligi potest D. Thomas loqui de potentia principali ad esse substantiale, quæ ipsius materiæ substantia est, uti potentia effectiva principalis ignis, substantia ignis est; non de instrumentali, de qua in Resolut.

D V B I V M VIII.

Quomodo Materia pendeat à forma, & an naturaliter existere possit sine omni forma substantiali.

Ante Resolutionem
cc. Suppono 1°. rectè assignari duplicem dependentiam unius ab alio; prima dicitur à priori, & est dependentia effectus à causâ efficiente, vel materiali, vel conditionali, sive conditione sine qua non necessario præsupposita: primo modo calor ab igne; secundo forma ignis à materia; tertio calefactio ab approximatione pendet. Secunda à posteriori dicitur, & est connexio, quam habet una res cum alia; non quidem tanquam à causâ efficiente, vel materiali, vel conditionali dicta; sed tanquam à re sine conjunctione ad quam, non debeatur illi naturaliter conservatio; sic ignis pendet à calore, & quævis entitas à suis passionibus.

cc. Suppono 2°. utramque dependentiam rectè subdividi in naturalem & essentialem: naturalis est, quæ divinitus suppleri potest; essentialis, quæ nullâ virtute, etiam divinâ suppleri potest, magis quam essentia mutari; exemplum naturalis sit dependentia ignis à calore suâ proprietate; exemplum essentialis, sit dependentia modi à proprio modificato. His suppositis, sit

R E S O L U T I O I.

cc. Ico 1°. Materia prima nullo modo pendet à priori à forma substantiali, ita ferè omnes, sive Nominales, sive Scotistæ, sive Thomistæ & Societatis.

cc. Probatur, quia materia prima non pendet à forma tanquam à causâ efficiente, materiali aut conditionali dicta; sed non datur aliud genus dependentiæ à priori, ergo, &c. Probatur antecedens pro prima parte, quia per creationem efficitur, quæ, saltem per restrictionem ad creaturas præsentis aut præteritis, est propria Deo: item pro secunda, quia materia prima est positivè prima causa materialis, ut constat ex præmissis, unde deberet esse prior seipsâ, utpote causa materialis formæ, & posterior, utpote à forma tanquam causa materiali à priori pendens, quod implicat: denique, pro tertia, quia forma, si materialis, à materia pendet ut à causâ materiali (quod experiètia docet); si spiritualis in primo produci ab ea etiam ad ipsam disposita, tanquam à conditione sine qua non necessario prærequisita crearetur, pendet, ut infra patebit.

Confir.

CCIV. Confirmatur, quia materia alioqui generaretur, non secus ac forma; quia non fieret ex nihilo, sed ex præjacente forma, sicut forma non fit ex nihilo, quia fit ex præjacente subiecto, propter quod generari dicitur, ergo, &c.

CCV. Objicies, materia est imperfectior formâ, ergo ab hac debet dependere à priori.

CCVI. Respondeo negando consequentiam, & argumentum apertè contra objicientem retorquetur in calorem efficienter producentem ignem B. & in approximatione necessariò prærequisitam ad combustionem; ignis B. enim est perfectior calore, & combustio approximatione; ignis tamen B. & combustio ab illis pendent à priori, non è contra.

RESOLUTIO II.

CCVII. **D**ico 2°, contra PP. Suarem, Hurtadum, Arriagam, Oviedum, Telles, Comptonum, Murciam, & Thomistas ac Scotistas communiter: materia nullo modo pendet à forma substantiali: unde, etiam semel informata aliquâ tali, potest naturaliter omni destitui: Ita Marsilius in 3. q. 13. art. 1°. Gregor. in 6um Dist. 12. q. 2^a. Bur. 1. Phys. q. 1. quos citat, Murcia hic Disp. 5. q. 6. materiamque 1°. fuisse creatam sine omni forma substantiali docent plures, quos refert Argentinensis in 2. Dist. 12. q. unica art. 2°.

CCVIII. Adverte tamen ante probationem hic à nobis, ut supra, gratis non dari, existentiam realiter distinguì ab essentia; ac proinde probabile non esse quòd materia existat per existentiam totius; alioqui patet non posse existere sine omni forma.

CCIX. Probatur 1°, materia prima creatur; nec minùs subsistens est subsistentiâ partiali, quàm anima rationalis; ergo non magis pendet in primo produci, aut conservari, ab aliqua forma substantiali, quàm anima rationalis, per se, & præscindendo à decreto Dei (quo, juxta communem, decrevit eam primò non producere nisi intuitu materiæ dispositæ) ab aliqua materia substantiali pendeat: atqui anima rationalis potest ab omni materia substantiali naturaliter separari; ergo & materia prima ab omni forma substantiali.

CCX. Nec obstat P. Poncius dicendo hanc rationem non esse adæquatam, cur anima rationalis non pendeat à posteriori à subiecto, sive cur naturaliter existere possit sine omni corpore: sed præterea, quia agens separans animam à corpore, non est naturaliter determinatum ad conjungendum aliud corpus cum ipsa; unde potest naturaliter existere sine omni corpore.

CCXI. Id nec obstat, inquam, quia nisi illud agens à Deo impediretur, id ex parte sua, tam est Determinatum ad illam animam conjungendam cum alio corpore, quàm materiam cum alia forma; & ipsa similiter tam ex parte sua inclinatur ad informandum aliud corpus, quàm inclinatur ad informandum prius; unde si hæc possit naturaliter existere sine omni corpore, poterit & materia sine omni forma; quia illud decretum non est pro materia, & solum impedit decretum Dei extrinsecum, quo voluit resurrectionem esse supernaturalem, & non naturalem.

CCXII. Probatur 2°, quia præcipuum quod ob stare potest est axioma communiter receptum, *Generatio unius est corruptio alterius*. Sic ut ab agente naturali non expellatur forma ex materia, nisi in

R. P. Francisci Bone Spei Physica.

eam prius introducendo dispositiones exigentes novam; item hoc, *Agens naturale ad malum non intendens, operatur; sed ad novum effectum*: Sed illa nihil convincunt, ergo, &c. Probatur minor, quia contrarium patet per experientiam, dum ignis in instanti per aquam superfusam exstinguitur; dum homo in instanti capite minuitur; hæc enim non tam fiunt per introductionem dispositionum oppositarum, quàm per suffocationem unionis, sive subitam illius subreptionem, ut patebit consideranti activitatem majorem ignis in aquam, quàm è contra, si contigua supponantur; item quòd ens non habeat activitatem ad dispositiones formæ cadaveris introducendæ necessarias; ergo, &c. quod autem ad intentionem agentis spectat, si liberum sit, satis constat de opposito; si necessarium, illud intendit, quod reipsa facit, facere autem jam ostendimus, ergo, &c.

CCXIII. Confirmatur, eodem modo se habet materia ad formam substantialem, sicut causa ad effectum non connaturalem & contingentem, sive actione non emanativâ productum; sed causa ab eo à posteriori non pendet, nisi fortè jam positis omnibus ad illum producendum requisitis, quæ sæpe non sunt (ut experientia constat) ergo neque materia à forma à posteriori pendet, nisi fortè jam positis omnibus ad illam recipiendam requisitis, quæ saltem absunt, ubi composita Physica subito dissolvuntur, ergo, &c. Probatur major, quia forma est effectus non connaturalis & contingens materiæ, & ab ea actione emanativâ non productus, ut constabit per formas singulas, saltem materiales, discurrenti.

CCXIV. Objicies 1°, materia ordinatur essentialiter ad formam; ergo ab ea pendet saltem à posteriori.

CCXV. Resp. negando consequentiam; & argumentum retorqueo in animam rationalem, quæ essentialiter ordinatur ad corpus tamquam partem compositi Physici, & tamen à corpore non pendet à posteriori, in communi sententia; quòd verò ita ad corpus ordinetur, patet, quia illud respicit transcendentaliter, sicut à corpore transcendentaliter respicitur; respici autem transcendentaliter non est respici inseparabiliter quoad unionem & locum; sed quoad utrumque separationem patitur.

CCXVI. Objicies 2°, si materia existeret naturaliter sine omni forma substantiali, esset ens actu sine actu; sed hoc implicat, ergo, &c. Probat majorem Caramuel Metaphysicor. lib. 3°. Sect. 21. ubi dicit se stare pro negativa sine formidine contrariæ partis; quia actus primus substantialis materiæ est existentia; ergo si existeret naturaliter sine omni forma substantiali, esset ens actu sine actu.

CCXVII. Respondeo distinguendo majorem: si materia existeret naturaliter sine omni forma substantiali, esset ens actu incompletum sine actu formali prout opponitur entitativo, de quo procedit Resolutio, concedo majorem; sine actu entitativo, nego majorem; habet enim, ut supra Dub. 3. Resol. 3ª vidimus, propriam existentiam, quæ est actus entitativus: Probatio autem Caramuelis est hic omnino impertinens; quia non dicimus materiam posse naturaliter existere sine existentia, quòd solum impugnatur, & in terminis repugnat; sed sine forma substantiali alterâ parte compositi substantialis completi, quòd non tangit.

C Objicies

CCXVIII. Objicies 3°, materia prima non potest existere sine omni forma accidentali, ut v. g. sine omni ubi, esse nusquam; sine omni duratione, esse nunquam, &c. ergo neque sine omni substantiali.

CCXIX. Respondeo 1°, hoc Argumentum fortè nimium probare, videlicet nequidem supernaturaliter materiam posse esse sine omni forma substantiali; quia communiter docetur nequidem supernaturaliter aliquid posse esse nusquam & nunquam.

CCXX. Respondeo 2°, distinguendo consequens, ergo neque sine omni forma substantiali, quam propriè & emananter produceret, sicut in communi sententia (de quo nos infra) ubi, durationem, &c. producit, concedo consequentiam; sed nulla talis: quam ab alio productam contingenter recipiat, nego consequentiam; talis enim est formæ unio, qualis productio (ut infra patebit) ac proinde cum formarum, de quibus hic, sit contingens productio, est & contingens unio materiæ ad illas.

CCXXI. Respondeo 3°, negando consequentiam; quia disparitas est, quod vix aut ægrè admodum intelligatur aliquid existere, & nusquam, aut nunquam esse; non item materiam informem omni forma substantiali contra entitativam distinctam existere. Ex his autem tribus Solutionibus

CCXXII. Colliges nullum esse pro opposita parte D. Murciæ fundamentum, videlicet, quod materia dicat necessariam connexionem, cum forma substantiali, tamquam cum complemento sui esse. Ita ille hic Disp. 5. q. 6. sed ipsi probare incumbit illud complementum esse materiæ proprium, & necessarium, & non contingens, quod negamus.

CCXXIII. Objicies 4°, natura abhorret otiosum & inutile; sed talis esset materia sine omni forma substantiali, ergo, &c.

CCXXIV. Respondeo negando minorem; quia in primis otiosa non esset; nam suam potentiam receptivam formalem, subsistentiam partialem, ubi, durationem, &c. reciperet & terminaret: neque etiam inutilis esset; quia vacuum impediret: deinde considerari posset ut actu patiens & recipiens dispositiones ad formam, quam agentia circumstantia ex ea educere niterentur, quomodo valde utilis est.

CCXXV. Instabis: ideo materia dicitur otiosa & inutilis; quia sine omni forma non habet actum ultimum, ad quem essentialiter ordinatur, ergo, &c.

CCXXVI. Respondeo negando assumptum; quia in primis habet subsistentiam, durationem, &c. ad quas formas strictius ordinatur quam ad alias substantiales, cum sine his naturaliter existere possit, non autem sine illis: deinde, sicut potentia progressiva non est otiosa sufficienter ad non existentiam, hoc ipso quod nullum habet actum progressionis, modò illum habere possit; ita nec materia prima, hoc ipso quod non habet formam substantialem, modò illam habere possit, est otiosa sufficienter ad non existentiam.

CCXXVII. Colliges contra PP. Suarezem, Fonseca, Molinam, Murciam & alios plures, materiam primam posse à Deo conservari absque omni forma substantiali eodem concursu, quo sub forma conservatur; quia forma nullum habet influxum etiam conditionalem in materiam: quod verò habeat illam informare, & materia ab ea pendeat in

genere causæ non essentialis formalis, non obstat; quia hoc genus causæ, utpote posterioris naturæ & frequenter tempore, est naturaliter à materia existente separabile: an autem materia à Deo primò produci naturaliter poterit sine omni forma substantiali? non videtur ob præmissa dubitandi ratio, neque contra militat autoritas D. Thomæ, ut dicta Dub. 3. Resol. 3. in Quæstiuncula, consideranti patebit.

D V B I V M I X.

An omnis materia sit unius speciei, & possibilis sit aliqua diversa speciei.

R E S O L U T I O I.

CCXXVIII. **D**ico 1°, materiam sublunarem esse unius speciei non demonstratur quidem, sed tamen probabiliter suadet.

CCXXIX. Probatur prima Pars; quia evidens non est omnem materiam sublunarem esse omnium, & earumdem formarum susceptivam; quis enim evidenter probet materiam sub forma adamantis existentem, prius fuisse sub forma terræ, ut nonnulli putant; & non à Principio, aut fuisse creatam sine forma substantiali (ut supra potuisse naturaliter fieri ostendimus) aut cum forma substantiali adamantis, sic ut experientia, quæ convincitur adamantem in aliud corpus non converti, probabiliter suadet materiam illam non esse nisi istius formæ capacem, prout de materia celestium probabiliter suadet Theologi, ex eo, quod in alia corpora non convertantur? ergo, &c.

CCXXX. Probatur secunda Pars: tum ex definitione materiæ supra ex Aristotele allata *primum in se, cuiusque rei subiectum*, &c. ubi non videtur materiam in genere definire; sed sublunarem, cui soli est accommodator, si materia celestis specie distinguatur à sublunari, ut plures docent; tum quia entia non sunt specie distinguenda sine ratione & fundamento, quod hic non est, quandoquidem omnia corpora sublunaria, præterquam fortè Adamas & paucissima alia, in se mutuo convertantur, ut experientia docet: nam lignum in ignem; ignis in cineres; cineres in terram; terra in herbas; herbas in animalia; animalia in calculos, lapides, ossa, &c. convertuntur; ergo, &c.

R E S O L U T I O I I.

CCXXXI. **D**ico 2°, dari possunt materiæ sublunares specie diversæ, & una perfectior omni materiæ sublunari, quæ de facto datur.

CCXXXII. Probatur prima Pars, quia, uti ex Resolutione prima patet, fortè nunc datur materia diversæ speciei in Adamante à materia aliorum corporum sublunarium, ergo, &c.

CCXXXIII. Probatur secunda Pars, unde & prima confirmatur: tota essentia materiæ in eo consistit, quod sit subiectum sustentationis positivè primum; sed materia secundum definitionem illam potest dividi in plures species, videlicet in materiam subiectum sustentationis positivè primum unius tantum formæ substantialis, & materiam subiectum sustentationis positivè primum plurium formarum substantialium specie diversarum: in materiam subiectum, &c. harum, & materiam subiectum illarum tantum, ergo, &c. Probatur major; quia definitio materiæ sic tradi debet,